

U Sofiji - Sve Po Starom

Author: [Deyan Kiuranov](#)

Bugari znatizeljno iscekuju da vide da li ce njihov bivsi kralj imati uspeha kao novi bugarski premijer.

Egzoticni junski izbori doveli su Bugarsku u nesigurnu poziciju. Zemlja je privremeno bez vlade posto je obe glavne politicke partije na izborima porazio novopridoslica, bivsi kralj Simeon II iz loze Saks-Koburg-Gota, koji nema nikakvog iskustva u upravljanju zemljom.

Stranka bivseg kralja, Nacionalni pokret za Simeona II, NMSS, nema funkcionalnu vecinu u parlamentu, a tek treba da dovrsi stvaranje koalicije sa partijom turske manjine u Bugarskoj, Pokretom za prava i slobode, MRF, koju podrzava samo 12 odsto stanovnistva. Sam NMSS nema jasnu ideologiju niti program za buducu vladu, a na bivseg kralja, koji se sada jednostavno zove gospodin Sakskoburgotski, bilo je potrebno vrsiti snazan pritisak da bi prihvatio mesto bugarskog premijera.

Ipak, nije sve tako kako se na prvi pogled cini. Junski izbori su bili posteni i slobodni, i zemlja se sada polako vraca u svoju uobicajenu kolotecinu.

Izbori odrzani 17. juna su prvi od 1990. godine, posle kojih je jedna vladajuca stranka, desnicarski Savez demokratskih snaga, UDF, dovrсила puni cetvorogodisnji mandat. Bivsi premijer iz UDF-a, Ivan Kostov, autoritativno je upravljao zemljom preduzimajuci nepopularne trzisne reforme. Uprkos izvrsnim makroekonomskim rezultatima - bruto nacionalni proizvod zemlje je rastao po godisnjoj stopi od pet odsto tokom protekle dve godine i ocekuje se da ce se ovaj trend nastaviti - manjak adekvatnih socijalnih programa je podrio podrsku UDF-u.

Ocekivalo se da ce na izborima glavnu rec voditi Savez demokratskih snaga, UDF, i Socijalisticka partija Bugarske, BSP, bivsi komunisti koji se zalazu za prikljucenje NATO-u. Medjutim, tri meseca pre izbora, izgnani kralj Simeon II je najavio formiranje NMSS-a i potom je ubedljivo pobedio zahvaljujuci podrsci 43 odsto biraca. UDF je osvojio samo 18 odsto glasova, a BSP 17 odsto. Jedina druga stranka koja je uspela da predje cenzus od cetiri odsto kako bi usla u parlament je MRF, koji je dobio sedam odsto glasova i sada ima 21 poslanika.

Na kraju se pokazalo da su razmere izborne pobede kralja Simeona bile jedino pravo iznenadjenje. NMSS je odbacio mogucnost stvaranja koalicije sa UDF-om, koji nije mogao da prihvati ulogu mladjeg partnera u novoj vladi. G. Sakskoburgotski je nagovestio da ne zeli formiranje koalicije ni sa BSP-om. S obzirom da NMSS ima tek 120 poslanickih mesta, preostao je jedino MRF kao potencijalni partner ukoliko bivsi kralj zeli da formira funkcionalnu vecinsku vladu.

NMSS je javno saopstio 17. jula da ce MRF verovatno biti njihov jedini koalicioni partner. Ocekuje se zvanicno saopstenje 22. jula. Medjutim, iz MRF-a stigli su signali da postoji izvesno nezadovoljstvo unutar stranackih redova zbog koalicione ponude koja je trenutno na stolu. Nije se izaslo u javnost sa detaljima, ali mediji izvestavaju da je MRF-u ponudjeno jedno ministarsko mesto, i to ministarstvo poljoprivrede, kao i tri mandata za zamenike ministara.

"Nije toliko znacajan broj, vec je bitno imati ministarstvo koje je vazno," izjavio je lider MRF-a Ahmed Dogan. On je rekao da postoje "izvesni sukobi" unutar njegove parlamentarne stranke, ali je ipak dodao da je uveren u skoro potpisivanje koalicionog sporazuma.

Potencijalni koalicioni partneri su u obavezi da predloze kandidate za ministarska mesta nacionalnoj skupstini 24. jula.

Ovakva koalicija neće imati dvotrecinsku većinu u parlamentu što je neophodno za ustavne izmene, čime su, praktično, isključene bilo kakve promene u vezi sa uspostavljanjem monarhije. Mada se g. Saksoburgotski verovatno može osloniti na podršku UDF-a i BSP-a pri donošenju zakona o kojima je već postignut konsenzus, sigurno je, ipak, da neće biti podrške za promonarhističku opciju. Čak i na vrhuncu popularnosti bivšeg kralja, tek je 15 odsto građana Bugarske bilo za povratak monarhije što je brojka koja se praktično ne menja tokom proteklih deset godina.

Početkom usvajanja Ustava 1991. godine, sve što je u vezi sa bugarskim demokratskim institucijama sprovedeno je striktno po zakonu i propisima. Paradoksalna je činjenica da je povratak kralja označio još jednu pobjedu demokratske procedure. Simeon je prvobitno razmatrao mogućnost da ne preuzme formalnu poziciju, već da zadrži kraljevsku distancu u odnosu na svakidasnjicu. Na kraju je bio primoran da prihvati ulogu koju mu namjenjuje republikanska demokratija i postane premijer zemlje, budući da je lider pobjedničke partije na prošlim izborima. Čini se da je demokratska procedura nadvladala nostalgicne promonarhističke instinkte.

Politički put novog premijera deluje sasvim predvidljivo. U spoljnoj politici njegova vlada će nastaviti sa politikom vlade bivšeg premijera Kostova čiji je cilj priključenje Evropskoj uniji i NATO-u. Na unutrašnjem planu, pokušaće da olaksaju socijalni i ekonomski teret reformi pri čemu će nastaviti sa sprovođenjem promena koje je ranije inicirala prethodna vlada.

U ovom trenutku se ne očekuje ništa više od prosečnih rezultata, i to u najboljem slučaju. Bivši kralj nije živio u Bugarskoj čitavih 50 godina i nema nikakvog ličnog iskustva sa narodom i zemljom u koju se vratio. Većina iz njegove pratnje su osobe koje takodje nemaju iskustva sa radom u vladi, uključujući i samog premijera.

Njegovoj vladi će verovatno biti potrebno dosta vremena za izradu programa, a možda će se kasnije ispostaviti da je nemoguće sprovesti u delo ono što su zamislili.

Entuzijazam koji okružuje pristanak bivšeg kralja da se prihvati mesta bugarskog premijera ne može zameniti osnovne vешtine i znanja. Vladati Bugarskom je lako, ali vladati dobro - nije. Novu vladu će od sada procenjivati na osnovu rezultata, a ne obećanja.

Deyan Kiuranov je direktor Centra za liberalne strategije u Sofiji.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/u-sofiji-sve-po-starom>